

NOTAT

11-04-2005

J.nr.

Dorte Hansen Thrige

Tel. 35298273

Email: dh@arf.dk

Finansieringsmodeller for regionerne på socialområdet fra 2007

I forslag til lov om social service, forslag til lov om regionerne og forslag til lov om regionernes finansiering fremgår en finansieringsmodel på socialområdet, som Amtsrådsforeningen vurderer vil være problematisk. Amtsrådsforeningen foreslår derfor alternativer til denne model.

I aftalen om kommunalreformen er der fastlagt følgende grundregler, som Amtsrådsforeningens model følger:

- Kommunerne har myndighedsansvaret og finansieringsansvaret og er borgerens første møde med de offentlige myndigheder
- Regionerne skal fungere på markedsvilkår
- Rammeaftalerne er det overordnede instrument til styring og koordinering af socialområdet

I. Den af regeringen fremlagte finansieringsmodel for regionerne på socialområdet

Regionerne kan opnå finansiering fra 3 kilder:

1. Kommunerne gennem takstbetaling for konkret forbrug af pladser
2. Staten gennem køb af VISO-ydelser
3. Staten gennem bloktilskud til dækning af administrative ressourcer

Amtsrådsforeningen finder særligt afgrænsningen af udgifter, der skal finansieres via 1 og 3 problematisk.

I. 1. Kommunal takstbetaling

Det fremgår af lovforslaget, at regionernes tilbud finansieres af kommunerne.

Udgangspunktet for den kommunale finansiering er en takstbetaling for det enkelte regionale tilbud, der fastsættes på baggrund den samlede udgift, regionen vil have for typen af tilbud i forhold til rammeaftalen med kommunerne. Taksterne omfatter alle udgifter, der kan henføres til det enkelte tilbud eller type af tilbud.

Taksten skal bl.a. rumme

- udviklingsomkostninger (uddannelse af personale, opkvalificering af tilbuddet m.v.) ved driften af det pågældende tilbud,
- henførbare administrationsudgifter samt
- udgifter ved ubenyttede pladser og eventuelt beredskab som led i at undgå ventelister.

Ud over basistaksten, der fastsættes i forhold til ”typen” af pladser, skal der kunne differentieres i forhold til kommunernes specielle behov.

For så vidt angår de lands- og landsdelsdækkende tilbud indebærer lovforslaget, at socialministeren fastsætter betalingsprincipperne i en bekendtgørelse. Kommunerne betaler en takst for brug af tilbuddene, og bekendtgørelsen vil indeholde regler om beregningen af denne takst. Taksten reduceres med en objektiv finansiering fra kommunerne, som beregnes på en sådan måde, at taksten ikke bliver så høj, at den afholder kommunerne fra at bruge tilbuddet, og at taksten heller ikke bliver så lav, at for mange kommuner efterspørger tilbuddene.

Kommunerne kan selv oprette og drive tilbud og har mulighed for at sælge pladser til andre kommuner. Prisen for sådanne pladser aftales mellem de respektive kommuner.

Den specialrådgivning, som kommunerne kan søge i de regionale tilbud kan bestå i:

- Specialrådgivning over for kommunernes medarbejdere som led i at kvalificere kommunernes egen specialrådgivning af borgere og pårørende,
- Egentlige specialrådgivningsindsatser over for kommunens borgere.

Begge former for specialrådgivningsindsats skal kunne takstfastsættes særskilt.

Amtsrådsforeningens bemærkninger:

Regionerne er pålagt forsyningspligt på visse områder. Samtidig skal regionerne handle indenfor markedslignende vilkår. Regionerne skal udbyde pladser til kommunerne, mens kommunerne også selv kan oprette og drive tilbud og efterspørge tilbud fra private udbydere.

Det er helt afgørende for regionerne, at der gives en fair mulighed for at alle udbyder **sammenlignelige tilbud til sammenlignelige priser**. Det er ikke fair og fri konkurrence, hvis der skal indregnes dækningsbidrag til finansiering af udgifter i regionerne tilbud, som ikke genfindes i kommunernes egne eller i private tilbud.

Der er udgifter, som regionerne alene vil skulle afholde i forbindelse med forsyningspligten, og som derfor ikke med rimelighed bør indregnes i de regionale takster af hensyn til sammenligneligheden:

- Beredskab
- Akut
- Udvikling af helt nye tilbud
- Administrative udgifter

2. Statslig køb af VISO-ydelser

VISO er en netværksorganisation med en mindre central enhed, hvor hovedparten af specialisterne er placeret decentralt, idet de er ansat i kommuner, regioner eller i private tilbud.

Det fremgår af lovforslaget, at den centrale enhed i VISO samarbejder med og indgår kontrakter med kommuner, regioner m.fl. om levering af specialiseret rådgivning og vejledning fra de lokale tilbud.

A.3. Administrative udgifter

Aftalen om en strukturreform pålægger regionerne særlige opgaver, der ikke knytter sig direkte til driftsansvaret for de institutioner, som regionerne overtager. Det drejer sig om:

- Bearbejdning af kommunernes redegørelser, udarbejdelse af forslag til rammeaftale samt opfølgning på rammeaftalen
- Koordinering af de lands- og landsdelsdækkende institutioner samt udarbejdelse af udviklingsplaner for store institutioner
- Repræsentanter til udviklingsråd samt udarbejdelse af en årlig redegørelse om udviklingen på området til udviklingsrådet (i en overgangsperiode på 4 år)

- Tilsyn med regionale tilbud
- Behandling af indberetning om magtanvendelse

Regionerne skal kompenseres for udgifter til ovenstående funktioner. Staten vurderer i forbindelse med DUT-forhandlingerne, at regionernes samlede udgifter til disse opgaver vil svare til 35 årsværk og 20,7 mio. kr. Det må antages af denne finansiering vil tilgå regionerne fra staten gennem bloktilskuddet i form af en slags grund/basisfinansiering.

Amtsrådsforeningens bemærkninger

Amtsrådsforeningen er ikke enig i denne vurdering og har i DUT-forhandlingerne fremført, at regionerne vil have behov for 270 årsværk svarende til 171,7 mio. kr.

Herudover Amtsrådsforeningen har i DUT-forhandlingerne fremført, at regionerne har brug for en basisfinansiering på 134 mio. kr. til akut, beredskab og udvikling af nye tilbud.

Amtsrådsforeningen har fremført, at regionerne vil være nødt til at indregne ovenstående udgifter i takstbetalingen til de regionale tilbud, hvis de ikke dækkes af en basis/grundfinansiering. Dermed vil regionernes tilbud blive dyrere i en sammenligning med kommunale og private tilbud alene, fordi der skal ske indregning af finansiering af udgifter, som kommunerne og private ikke er pålagt. Det er ikke en fri og fair konkurrencesituation at bringe regionerne i.

Det er også et brud på en af forudsætningen om, at taksterne omfatter udgifter, der kan henføres til det enkelte tilbud eller type af tilbud

II. Alternative modeller til finansiering af regionernes socialområde

Alternativ model 1

Amtsrådsforeningen foreslår, at udgifterne i stedet finansieres af et kommunalt grundbidrag pr. indbygger på samme måde, som der er fastlagt kommunale grundbidrag pr. indbygger til finansiering af regionernes udgifter på sundhedsområdet og vedrørende regional udvikling. Grundbidraget kunne i udgangspunktet udgøre 57 kr. pr. indbygger.

Grundbidraget fastlægges med et udgangspunkt i lovgivningen, og det fremgår tillige af lovgivningen, at bidragets størrelse skal indgå i de årlige forhandlinger om rammeaftalen. Dermed indgår finansieringen i den

samlede planlægning og opgavefordeling mellem regionen og kommunerne i regionen.

Side 5

Dermed kan det sikres, at de regionale, kommunale og private takster indeholder betaling for de samme ydelser, og at ydelser kan udbydes i fri og fair konkurrence både set fra udbyder og efterspørger.

Alternativ model 2

Som alternativ til denne model kan Amtrådsforeningen se den løsning, at der ydes et bloktilskud fra staten i stedet for et kommunalt grundbidrag/basisbidrag.

Løsningen er helt klart næstbedst, da den ikke understøtter det styringsinstrument som det regionalt funderede dialogbaserede rammeaftalesystem er tænkt i lovforslaget.

III. Særlig økonomisk problemstilling i relation til kommunernes overtagelse af regionernes sociale tilbud

Det fremgår af lov om social service, at kommunerne kan overtage regionernes tilbud, og at kommunerne overtager aktiver og passive, rettigheder og pligter samt ansatte i tilbuddet.

Amtrådsforeningen frygter, at denne bestemmelse kan give kommunerne et primært økonomisk incitament til at overtage tilbud.

Der vil nemlig sjældent være gæld direkte forbundet med amternes/regionernes tilbud. Institutioner er nemlig typisk opført af amtets løbende finansiering eller ved optagelse af generelle lån. Kommunerne vil dermed overtage en reel værdi ved at overtage en institution fra regionen.

For at forebygge primært økonomisk begrundede overtagelser foreslår Amtrådsforeningen, at kommunerne skal betale den værdi tilbuddene repræsenterer. Kommunerne kan så f.eks. gives mulighed for at låne til købet af tilbud. Indtægten fra salget kan enten tilfalde regionen (som jo overtog en del af amternes gæld, fordi det sociale tilbud repræsenterede en værdi, jf. lovforslag om visse proceduremæssige spørgsmål i forbindelse med kommunalreformen, hvorefter amternes passiver fordeles efter fordelingen af aktiver) eller det kan tilfalde staten til en særlig pulje til udvikling af socialområdet.